

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΕ ΚΑΙ ΤΟΝ «Ο.Τ.» ΔΙΑ ΤΟΝ Π. ΜΑΡΚΟΝ

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, Αγαπητέ κ. Διευθυντά,

Θά μου έπιτραπή να καταθέσω και εγώ την μαρτυρία μου διά την προσωπικότητα του προσφάτως εκδημήσαντος πατρός Κύριου, Πνευματικού σας Πατρός και ημών πεφλημένου και πολυσεβάστου Άδελφού και Συλλειτουργού, αειμνήστου π. Μάρκου Μανώλη. Τά πτωχά λόγια μου είναι προϊόν μιάς εσωτερικής, καρδιακής ανάγκης και έκφραση ευγνωμοσύνης δι' όσα εζησαμε επί πολλά έτη κοντά του και όσα προσέφερε στην μαρτυρία της Ορθοδοξίας και στους άκοντες αγάνες διά την υπεράσπιση και συνέχεια της.

Τρισάγιον εις τόν τάφον του π. Μάρκου, μετά την θείαν Λειτουργίαν και τό Τεσσαροκονθήμερον μνημόσυνον, 22.5.2010

Διάρκεια της διαμονής μου στην Γερμανία (1969-1975) και μετά την επιστροφή μου στην Ελλάδα μυστικός και αθέουτος επί της αγωγής μου, αλλά και ημενηστής και πνευματικός σύμβουλος ήταν ο π. Μάρκος, ο συνδετικός μας κρίκος με τον επίσης μεγάλο άγνωστο της Ορθοδοξίας και πνευματικό Γερόντο του, αειμνήστο π. Χαράλαμπο Βασιλόπουλο.

Μάς συνδέσε, επίσης, μία σωτήριη Μορφή, ο π. Σίμων Αρβανίτης, τον οποίο διακονούσε ο π. Μάρκος στην 1. Μ. Παντελεήμονος της Ν. Πεντέλης. Γι' ένα διάστημα, όταν ο π. Σίμων ήταν πλέον τυφλός και κληνής, ήταν την εύλογα να λειτουργά στον 1. Ναό της 1. Μοής, με διακόνον τον π. Μάρκο. Εκεί τον γνώρισα κυριολεκτικά ως «πνευματικό» (πρβλ. Α Κορ. 2, 11 κ. έ.), φορέα δηλαδή της άγιουπνευματικής Χάριτος και αγάπης προς τον «πνευματικό» επίσης Γερόντο, που μάς έδιδε συνεχώς δείγματα

της κοινωνίας του με την άκτιστη Θεία Χάρη.

Σ' αυτό τό περιβάλλον προέκοψε εις τά πνευματικά ο π. Μάρκος. Και πάντοτε ως ευχέτης προς Θεόν, ως σύμβουλος, ως αδελφός, ως συμπαράστατος και ενιοχητής όλων μάς. Ναί, ο π. Μάρκος ήταν «γεννημένος» Ποιμένας και Πνευματικός Πατέρας. Και είναι βέβαιον ότι παραμένει ευχέτης προς Θεόν δι' όλους μάς, που μέ την χάρη του Θεού έχουμε ενταχθεί στον υπέρ Πίστεως άγωνα, ηγετική μορφή τό του οποίου, αθρόμβρα και ανεπίδεικτα, υπήρξε εκείνος. Διότι αυτό ήταν ή μεγάλη άρετή του. Νά ηγείται και να έμνηνη, ως κρίσιμες στιγμές μάλιστα, με σεμνότητα, προσηπία και σοφία, χωρίς την ελαχιστή διάθεση αυτοπροβολής. Ο αειμνήστον π. Μάρκος παραμένει νι αυτό Άδελφός, Φίλος, Συμπαράστατος και Οδηγός στον άγωνα και την ζωή μας. Αιώνια Του ή μνήμη!

π. Γεώργιος Μεταλληνός

ΤΟ Ε.Κ.Ν.ΑΥΛΩΝΑ ΚΑΙ Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΓΕΡΩΝ

Από την Ενορίαν Αγίου Γεωργίου Διονύσου, τά πνευματικά παιδιά του πατρός Μάρκου, έστειλαν δύο έπιστολές προς τά έγκλειστα παιδιά του Ε.Κ.Ν.Αυλώνα καθώς και προς τόν Διευθυντήν του Λυκείου του ίδιου Κατοπιήματος, προς ένισχυόν τους και διαβεβαίωσαν της συνεχείας του έργου του, τίς όποιες και παραθέτομεν.

Πρός τόν Διευθυντήν Λυκείου ΕΚΝΑ

Πρός τόν κ. Πέτρο Διαμαντό Δ/ντή Λυκείου ΕΚΝΑ

Διόνυσος, 25.5.2010

Αγαπητέ κ. Δαμιανέ,

Κατά την έξοδό άκολουθία του σεβαστού μας πατρός Μάρκου, ξεχώρισε ο από καρδιάς γεμάτος θλίψη επικρίσιμος λόγος, που έκφωνήσατε. "Άγγιξε τό πλήθος τό κόσμο που παρεισχυρίσθησαν, αλλά και τόσαν άλλων, που στή συνέχεια εδίδρασαν στά «Ενοριακά Νέα» που τυπώσαμε, αφιερωμένα στή μνήμη του π. Μάρκου.

νανία ολόκληρη, καθώς βρίσκεστε στό πλευρό παιδιών, που ή ζωή στάθηκε άπανάτη τους σκληρή και δύσκολη. Ποιός δάσκαλος μπορεί να σηκώσει εύκολα ένα τέτοιο ξεχωριστό ρόλο, άν μέσα του δεν έπικρατεί ή αγάπη για τόν Κύριο μας και κατ' έπέκταση για τόν συνάνθρωπο, για τό έγκλειστο παιδί, ώσάν να είναι δικό του;

Σας θαυμάζαμε πάντα και σήμερα με την ευκαρία αυτή, σας συγχαίρομε, ευχόμενοι να έχετε δύναμη, ύπομονή και την εύλογία του Κυρίου μας.

Ευχαριστώντας σας και πάλι, θέλομε να ζήτησε πως είμαστε κοντά σας, όπως πάντα, για ό,τι χρειασθείτε από πλευράς μας και είναι δυνατόν να πρόσευχε, ώσάν να τό ζητούσατε στον αειμνήστον πνευματικό μας πατέρα Μάρκο.

Με έγκάρδιες ευχές και αγάπη Χριστού, από την Ενορία Αγίου Γεωργίου Διονύσου,

Τά πνευματικά παιδιά του πατρός Μάρκου

Πρός τά έγκλειστα παιδιά του ΕΚΝΑ

Διόνυσος, 25.5.2010

Αγαπημένα μάς παιδιά,

Οι έπιστολές, που γράφατε μαθαίνοντας την αναχώρηση του π. Μάρκου από τή γη μας στην Ούρανια Βασιλεία, μάς έφεραν νέα δάκρυα στις άπαρηγόρητες καρδιές μας. Ο π. Μάρκος είχε πράγματι την πό μεγάλη αγκαλία, που μάς χωρούσε όλους. Μά πώ πολύ αγαπούσε και νοιαζόταν για τά νέα παιδιά, αυτά που από κάποιο λάθος στή ζωή τους βρέθηκαν έγκλειστα σε κάποιο Κατοπιήμα κράτησης. Η σκέψη του και οι προσευχές του δεν έλειψαν ποτέ από κοντά σας είτε είχατε την τύχη να έχετε μία προσωπική επικοινωνία μαζί του, είτε όχι. Η αγάπη του αγκάλαξε όλο σας εξεχωρίσε, άκόμη και χωρίς να τόσ γνωρίζετε. Προσευχόταν και για τούς καθηγητές και δασκάλους σας, τούς φύλακες, τούς Διευθυν-

τας σας. Γιατί ή Αγάπη Χριστού, που είχε ο πατήρ Μάρκος δεν είχε σύνορα, δεν είχε πατρίδες. Πατριδά ήταν μία, ή Ούρανια Βασιλεία και ή ευχή και προσευχή του να βρεθούμε όλοι μαζί εκεί, κοντά στο Χριστό μας, εκεί που καταφέρει ο ίδιος με την αγία ζωή του να βρίσκει σήμερα.

Ο π. Μάρκος ήταν ένας ιερέας από τούς ελαχιστούς, ίσως και ο μοναδικός στις μέρες μας, που εργαζόταν 24 ώρες τό 24ωρο για τίς ψυχές μας. Ξέρете ποτέ κομόταν; Μέσα στο αυτοκίνητό κατά την διάρκεια όμω από τόν Άγ. Γεώργιο στό Διόνυσο μέχρι τίς φυλακές Αυλώνα! Τόν θυμόμαστε μετά από τόση κορόση, ίσους τίς μεγάλες εορτές τών Χριστουγέννων, του Πάσχα ή στους Χαιρετισμούς της Παναγίας μας, τελειώνοντας τή θ. Λειτουργία στην ενορία του ή άλλου, να ρωτά με αγνία ποιός μπορεί να τόν συνοδεύσει, για να έρθει, εκτάκτως, κοντά σας να σας επισκεφθεί, να τελέσει θ. Λειτουργία και σ' όσας, να σας κοινωνήσει ή να εναγκαλίσει τούς Χαιρετισμούς, να σας εύλογήσει, να επικοινωνήσει μαζί σας, να σας πει με την ταπεινή του παρουσία, χωρίς πολλά λόγια: «Είμαι κοντά σας, ή Χριστός είναι δίπλα σας». Σ' αυτές τίς μεγάλες ξεχωριστές στιγμές, όταν έρχόταν στον Αύλωνά, άνοιγαν οι μεγάλες πόρτες τίς φυλακής, για να περάσει ο μεγάλος έπιστομος, ο ίδιος ο Χριστός μας, αφού στό χέρια του Κρατούσων τόν ίδιο τόν Χριστό, τό Άγ. Διοσκοπότρο ή τό Άγ. Φώδ. Και τό πρόσωπό του έλαμπε από χαρά, αγάπη και αγιότητα.

Σήμερα οι καρδιές μας είναι περιπλητες. Μάς λείπει ή ταπεινότητα παρουσία του, τό γλυκό του χαμόγελο, ο παρηγορητικός του λόγος, που μέσα από αυτόν παίρναμε δύναμη και κομψότητα.

Σήμερα όμως έχουμε κάτι πώ δυνατό από αυτή την άπουσία. Έχουμε στην πνευματική του παρουσία. Έχουμε σίγουρα έναν άνθρωπο, τόν δικό μας Πνευματικό Πατέρα Μάρκο κοντά στο Χριστό μας, που άμεσα προσβείνει για όλους μάς και κυρίως για τίς πνευμένες και πικραμένες ψυχές.

Αδέλφια μας, μη σταματήσετε να τού μιλάτε και να ζητάτε μέσα από τίς δικές του ουράνιες, πλέον, προσευχές, ο Κύριος μας να σας βοηθά και να σας σπέρνει στά προβλήματα σας, στό δικαστήριά σας, στό γρήγορο επάνενταξη στην κοινωνία και στή ζωή σας.

Ας προσπαθήσουμε όλοι μάς να τού μιλούσαμε στην ύπομονή του, την καλοσύνη του, την προδιήπτα του, τό χαμογέλο του και κυρίως στην άπερίοριστη αγάπη του, που ήταν ίδια με την αγάπη, που είχε ο Κύριός μας για όλο τόν κόσμο, Αγάπη Χριστού.

Μή ξεχάσετε ποτέ πόσο σας αγαπούσε και πόσο ήταν και είναι πάντα δίπλα σας. Νά έχετε τίς βεβαιότητες, πώς από κεί ψηλά που βρίσκεται έχετε, όλα τά αγαπημένα του παιδιά, χωρίς εξαίρεση, την ευχή και εύλογα του.

Σήμερα είναι ακριβώς οι 40 μέρες από την ημέρα που κοιμήθηκε ο παππούλης μας. Γύρω στον τάφο του, έχουν έρθει πολλά λουλούδια και γλαστρες που τόν στολίζουν. Αυτά τά όμορφα λουλούδια σας τό στέλνει ο πατήρ Μάρκος, για να στολίζουν τό δικό σας σχολείο και τίς δικές σας όμορφες ψυχές.

Με την εύλογα του Θεού και του π. Μάρκου, θα θέλαμε άκόμη να σας ποούμε ότι όλοι έμεις είμαστε και να συνεχίσουμε να είμαστε, όπως πάντα, κοντά σας, συμπεριλαμβανοί στον πόνο σας και συμπεροσυχόμενοι για τά προβλήματα και τίς ανάγκες σας.

Με αγάπη Χριστού, από την Ενορία Αγίου Γεωργίου Διονύσου,

Τά πνευματικά παιδιά του πατρός Μάρκου

Έξομολόγησις εις τόν Ίερόν Ναόν του Αγίου Ελευθερίου εις τό Ε.Κ.Ν. Αυλώνα

Έγνώρισε τόν π. Μάρκον από τόν «Ο.Τ.»

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Δέν είχα την τιμή και την εύτυχία να γνωρίσω τόν π. Μάρκο Μανώλη προσωπικά —πολλά χιλιόμετρα μακριά ή Αθήνα—, αλλά τόν γνώριμα μέσα από την δυναμική και ενέργειά του, τόν «Ο.Τ.».

Μέσα από τίς λίγες φωτογραφίες του στις σελίδες του «Ο.Τ.», τό πρόσωπό του εξέπεμπε Άγιοσύνη και λαβερτία ψυχής!

Αυτομάστε όταν φεύγουν τέτοιου Λεβέντες Ίερες. Ο γήινος κόσμος μας γίνεται πώ φτωχός, αλλά πλουτίζει ο Ουράνος! Χρειάζομαστε, όμως, κι εκεί προσβείστε.

Γι' αυτό άς προσευχόμαστε στό Θεό να τόν αναπαύσει στις άγκάλες Του άπ' όπου να προσβείει και για έμάς τούς «χλιαρούς» Ορθόδοξους «Έλληνες και πρό παντός για την Έλλάδα μας! Λέω «χλιαρούς»! Να! Άν δέν είμαστε χλιαροί, δέν θα βιώνουμε σήμερα τέτοιες άσχημες καταστάσεις και κρίσεις οίκονομικές και ήθικές!

Πατέρα Μάρκε, ο Θεός να σε αναπαύει εν σκηναίς δικαίων και Αγίων. Αιώνια σου ή μνήμη!

Δέσπονα Χαράλαμπίδου Φιλ. Έταιρείας 4-Βέροια

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΗΤΟ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΝ ΚΑΙ ΕΣΩΣΕ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ

Απάντησις της κ. Ελένης Γλύκατζη – Αρβελέρ εις τούς πολέμιους του Βυζαντίου

Με άφορμήν την επέτειον της Άλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως υπό τών Τούρκων κατά την 29ην Μαΐου 1453, πολλοί «όθολοκουλτοριάρηδες», άνιστόρητοι και έθδροι τού Έλληνορθόδοξου Πολιτισμού ήρχισαν να κτυπούν και πάλι την προσοράν του Βυζαντίου εις τόν Έλληνικόν Πολιτισμόν. Δι' όλους αυτούς τό Βυζάντιον ήτο καταστροφικόν διά τόν Έλληνισμόν και κατέπνιξε διά της Ορθόδοξης Έκκλησίας την κλασικήν παιδείαν και τόν πολιτισμόν της άρχαίας Έλλάδος. Οι πολέμοι του Βυζαντινού Πολιτισμού είναι κατά σύμπτωση οι γνωστοί «Έκκλησιαστικοί» και οι άπαθοί τίς άναστατώσεις της νεκράς άρχαίας θρησκείας και έν γένει οι «αρχαιολάτραι», οι όποιοι έχουν άλλωστε τά ΜΜΕ και έχουν μεγάλην πρόσθεση εις έφημερίδας, ιστορικά και λογογραφικά περιοδικά, και διαθέλλουν με άνεση τόν Βυζαντινόν πολιτισμόν.

Η κ. Γλύκατζη – Αρβελέρ Πιστεύομεν ότι εις όλους αυτούς πρέπει να δοθή μία απάντησις. Και την καλύτεράν απάντησιν την δίδει ή κ. Γλύκατζη – Αρβελέρ, ή όποία εξέδωσε προσρότως και θιλιόν άφιερωμένον εις τό Βυζάντιον. Η κ. Γλύκατζη – Αρβελέρ έδωσε μία ένδιαφερόσαν συνέντευξιν εις την έφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», υπό ήμερομηνίαν 3 Απριλίου 2010, εις την όποιαν έπισημαίνει, διά τί «έμμεθα όλοι βυζαντινοί» και άναδεικνύει την προσοράν του Βυζαντίου εις τόν Έλληνισμόν. Την συνέντευξιν ή κ. Γλύκατζη – Αρβελέρ έδωσε εις τόν δημοσιογράφον κ. Νικόλαον Μπακογιάννη και ήχει ως έξης:

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

«— Κυρία Αρβελέρ, γιατί μάς ενδιαφέρει σήμερα τόσο πολύ τό Βυζάντιο;

— Γιατί τό Βυζάντιον είναι ή έλληνική γλώσσα και ή ορθόδοξη, δηλαδή τά δύο βασικά συστατικά της έλληνισούσης. Βέβαια τό Βυζάντιον ήταν μία πολυεθνική αυτοκρατορία, αλλά ήταν μία αυτοκρατορία έλληνοφώνη. Τό ότι τό Βυζάντιον ήταν έλληνοφώνη έσωσε όλον τόν έλληνικό πολιτισμό. Όταν ο μεγάλος γάλλος ιστορικός Φερνάν Μπροντέλ έγραφε ότι δέν υπάρχουν Γάλλοι, υπάρχουν μόνο γαλλόφωνοι, και όποιοι μιλάει γαλλικά είναι Γάλλοι έννοούσε ότι ή γλώσσα είναι ή σύμψηξη όλου τού πολιτισμού και όλης της παράδοσης. Και τό Βυζάντιον είναι έλληνοφώνον από τόν 7ο αιώνα.

της άρχαίας ορθολογιατικής σκέψης, που έχει ήρσει με την ιουδαϊκοχριστιανική πνευματικότητα και έχει υποστεί την επίδραση της ρωμαϊκής διοίκησης και τών ρωμαϊκών θεσμών. Αθήνα, Ίερουσαλήμ και Ρώμη. Χωρίς αυτά δέν υπάρχει Εύρώπη. Κι όλα αυτά τά τρία, συμπλεκόμενα μαζί, είναι τό Βυζάντιον. Επομένως τό Βυζάντιο είναι Εύρώπη, γιατί είναι έλληνοφώνον όπως ή Αθήνα, χριστιανικό όπως ή Ίερουσαλήμ κι έχει υιοθετήσει όλη τή ρωμαϊκή διοίκηση.

— Τότε γιατί αποκλείεται τό Βυζάντιον από την Εύρωπή και γενικότερα ή ανατολική ορθόδοξη Εύρωπη;

— Όταν δημοιογραφείται ή νεότερη Ένωσις της Εύρωπης, οι Έλληνες έχουν διαγραφεί από τή σκέψη τών Ευρωπαίων, λόγω της οθωμανικής κατάκτησης. Όταν ο Ρακίνας γράφει τή «Φαίδρα» ρωτάει τόν γάλλο πρεσβευτή στην Ύψηλη Πύλη κατά πώ πέφτει ή Έλλάδα. Ο πρώτος που λέει «we Europeans» είναι ο φιλόσοφος Μπέικον, τόν 16ον αιώνα. Ο πρώτος πίνακας που παρουσιάζει τούς λαούς της Εύρωπης είναι ένας πίνακας γερμανικών, στον όποιο φυσικά δέν υπάρχουν Έλληνες. Έπειτα αυτή ή Εύρώπη είναι όλη άντιπροβόδη. Θεωρεί τούς ανατολικούς σχισματικούς.

— Πώς εξηγείτε τό ότι σήμερα υπάρχει μεγάλη ζήτηση για βυζαντινή τέχνη από όλα τά μεγάλα μουσεία της Νέας Υόρκης, τού Λονδίνου, τού Παρισιού; Μήπως ψάχνουν για εξωτισμό; Μήπως ως βυζαντινολόγος είστε εξωτικός;

— Όχι, δέν είμαι καθόλου εξωτικός. Απόδειξη ότι στην Γαλλία με είχαν βάλει πρόεδρο τού μεγαλύτερου οργανισμού σύγχρονης τέχνης, τού Μπιμουβίρ... Αυτό όφείλεται στο ότι ή Εύρωπή σήμερα θέλει να δει ολόκληρη την οντότητα της. Πού συγκλίνει ολόκληρη ή Ανατολική Εύρωπή; Στην ορθόδοξη, στο Βυζάντιο. Η Μόσχα όνομαζόταν «τρίτη Ρώμη». Έπιμένους όλη ή Ανατολική Εύρωπή πώ δέν μπορεί πιά να αποκλειστεί από την Εύρωπή έχει μία συνοχή, την ορθοδοξία. Και πώς μπορεί να έκφραστεί αυτή ή ορθοδοξία για όσους δέν έχουν ιστορία και έλληνική; Μέσα από την εικόνα, τή βυζαντινή αναγραφία. Όπως λέει ο Ζιροντό, μόνο μέσα σε ένα μουσείο δέν υπάρχουν άγραμμάτιοι.

— Δηλαδή ή πολιτικός λόγος γίνεται αυτές οι έκβασεις; Τό θέμα της τέχνης δέν είναι σοβαρό;

— Πάρα πολύ σοβαρό. Γιατί ή βυζαντινή αναγραφία εκφράζει πολύ σύγχρονα πράγματα. Είναι πριν άπ' όλα μία ζωγραφική ιδιοτήτων και όχι προσώπων, είναι ζωγραφική τίς άγιουσίνες και όχι τού αγίου. Γι' αυτό ο άγιογράφος βάζει τό όνομα τού αγίου από κάτω. Η λέξη σου λέει ποιός είναι ο άγιος και όχι ή ζωγραφική. Η άπεικονιση στή βυζαντινή αναγραφία είναι ή απεικονιστική τού μοντερνισμού. Οι σουρεαλιστές είναι πολύ συγγενείς με τή βυζαντινή αναγραφία. Άν πάρτε, για παράδειγμα, έναν Μαγκρίτ και αφαιρέσετε άς ποίμο τό σεξουαλικό στοιχείο, θα έχετε μία βυζαντινή εικόνα. Τό ίδιο και με έναν Νταλί. Οι σουρεαλιστές έκαναν τέχνη τή όνειρική τους αναγκαιότητα, δέν έβλααν σε πρώτο πλάνο τό πρόσωπο αλλά την έκφραση, την ιδιότητα τού προσώπου.

— Ήξεραν οι σουρεαλιστές την τέχνη αυτή;

— Νομίζω πως όχι, αλλά δέν έχει σημασία. Για παράδειγμα, ο Μπρετόν σίγουρα δέν τό ήξερε. Και θα άσς πώ κάτι πολύ χαρακτηριστικό. Τό 1959 πήγα μαζί με τόν Κλόντ Ρουά να δώ τόν Μπρετόν. Κάθονταν στο ίδιο σπίτι, ο ένας πάνω, ο άλλος κάτω. Κάποια στιγμή ρώτησα βλακωδώς τόν Μπρετόν: Γιατί δέν έχετε πια ποτέ και οσις στην Έλλάδα, έναν τόπο όπου όλο τό πώ; Μου άπάντησε: Είμαστε υπό τήν κατοχή τού έλληνοκού πνεύματος εδώ και 2.500 χρόνια και θέλετε να πάω ένω στην Έλλάδα. Τού είπα: Ουδέποτε. Έλληνας θα έκανε καλύτερο ύμνο για τή έλληνική συνέχεια.

— Οι φοιτητές σας θεωρούν τό Βυζάντιον κομμάτι τίς ιστορίας τους;

— Για ένα πράγμα θεωρώ τόν εαυτό μου εύτυχημένο, ότι από τό 1967 μέχρι χθές δίδαξα Βυζάντιο σε 2.000 φοιτητές τού πρώτου έτους. Όταν μού έλεγαν μά τί πάτε και διδάσκετε στο πρώτο έτος, έγω δέν είμαι άλλω από τή ρωμισούνη... — Λέξη που σήμερα έχει κάτι τό άπαξιώτικο... — Πράγμα σκανδαλώδες, γιατί ή λέξη «ρωμικός» είναι ή μόνη, που είναι αυτοκρατορική. Τό Βυζάντιο ποτέ δέν αποκαλούσε τόν εαυτό του Βυζάντιο. Όταν ο Ψελλός ή ήρθε ως Μπροβέλιος τόν Άγιο Στέφανο. Ο Σαούλι. Ποιός ήταν ο Σαούλι; Ο Παύλος. Μετά τούς έλεγαν τί έγγραφε ο Έπίσκοπος Αχιρίδος στον Πατριάρχη για τούς Αντιόχειους. Καταλάβαιναν άμέσως ότι τό Βυζάντιο ήταν δική τους ιστορία. Ότι είναι ένα κομμάτι της ευρωπαϊκής Ιστορίας.

— Σκεφτήκατε ποτέ να γράφατε ένα σχολικό έγχειρίδιο Βυζαντινής Ιστορίας για τούς Έλληνες μαθητές;

— Μου τό είχε προτείνει κάποτε ο Αρσένος, όταν ήταν ύπουργός Παίδας. Έλος πάντων, αυτό είναι πικραμένη ιστορία. Όταν μού ζήτησαν λοιπόν να γράψω για τό Βυζάντιο, λέω πώς θα πώ στα παιδιά πώς όταν ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος σκοτώνεται πάνω στις έπλάτες της πύλης τού Ρωμανού, ο Πατριάρχης Σχολαρίος έχει τοιχοκολλημένη ανάθεμα εναντίον του... Δέν γίνεται να τά πεις εύκολα αυτά τά πράγματα. Γι' αυτό κι έγω έγραφα μία σειρά ποιημάτων,

τά όποια μοιάζουν με μαθήματα. «Η ΓΛΩΣΣΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΜΕ ΕΝΙΑΙΟ ΤΡΟΠΟ» — Κυρία Αρβελέρ, αφού ή έλληνοφώνια μάς έρχεται από τό Βυζάντιο, γιατί στην έκπαίδευση δέν υπάρχουν βυζαντινά κείμενα;

— Αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα. Σήμερα επικρατεί σχιζοφρένεια στη δασκαλία τίς γλώσσας. Τά πράγματα διχοτομούνται σε νέα και άρχαία έλληνικά. Κανονικά ή γλώσσα θα έπρεπε να δασκαίνεται με έναν ενιαίο τρόπο. Νά ξεκινούσαμε από τό σήμερα, να πηγαίνουμε προς τά πίσω στά κείμενα της Τουρκοκρατίας, μετά στα βυζαντινά, μετά στα πρώτα χριστιανικά κείμενα, που είναι οι έπιστολές τού Παύλου και ή Αποκάλυψη και στα άρχαία κείμενα.